

ne more. Kar bi takim še pomanjkalo, bi se jim iz oskerbnišnice podelilo.

Ko bi pač res kmetje skerbili, de bi se jim iz nobene soseske nihče po sveti ne potikal; ko bi se vsaka soseska sramovala, de bi kdo iz nje ljudem po sveti nadlego delal: koliko hudiga bi se privarvalo! koliko bi jih veselo svoj kruh jedlo, svojimu bližnjimu v prid bilo, namesti de jih zdaj toliko vidimo, ki vmazani, razčapani, brez vsega dela in brez Boga okoli divjajo.

Kdor je v stanu, po sveti mavho nositi, bi si še lahko toliko prislužil, de bi se pošteno preživil!

St-n.

Pravila za djansko življenje.

Nekdanji predsednik severno-amerikanskih držav, slavni Th. Jefferson, je svojimu mladimu stričniku, ko je dorasel, naslednje pravila izročil:

1. Nikolj ne odlašaj na jutro, kar zamoreš danes storiti.

2. Nikolj ne trudi drugih s tem, kar bi zamogel sam storiti.

3. Ne zapravi nikolj svojiga dnarja, preden ga imaš.

4. Nikolj ne kupuj nepotrebnih reči zato, ker so dober kup.

5. Prevzetnost nam dražji pride, kot lakota, žeja in mraz.

6. Nikolj se ne kesamo, da smo premalo jedli; velikrat pa obžalujemo, da smo želodcu preveč naložili.

7. Nič ni težavno, kar radi storimo.

8. Ne terpi nič nečistiga ne na svojim truplu, ne na obleki, ne na hiši, ne v govorjenji.

9. Brez zdravja ne moreš ne sebi, ne drugim, ne Bogu služiti. Kader je torej zdravje u nevarnosti, morajo vse druge zadeve molčati in se podvreči.

10. Kader si jezen, šteje 10, preden govoriš; ako si pa močno jezen, šteje 100! J. Š.

Potovanje

po nekterih jugo-slavenskih krajih.

Spisal M. Verne.

3. pismo.

Dragi prijatelj!

Pred Postojno se s Teržaško cesto Reška zedini. — Postojna, zali terg, pri katerim na visokim griču razvaline stariga grada krasovito kviško šterlé, mi je vedno v dragim spominu, ker sim tū prvič v šolo hodil in tudi prvo službo imel. Še dan današnji imam med verlimi Postojnčani marsikteriga znanca in dobriega prijatla, desiravno mi jih je že veliko pomerlo.

Postojnski terg nima sam na sebi sicer nič posebniga; tode naše notranje Krajnsko je naravskih čudežev tako bogato, de ima tudi Postojna svojiga, in ta je krasna, čudovita jama četert ure od terga proti velikimu Otoku. Prav za prav ste dvé jami. Spodnje ni moč ogledati, ker tiha in pohlevna Pivka, ki se dolgo sred lepih senožet vije, va-njo teče in se v strašno tamo zgubi, dokler unikraj gore pri malim gradu v Planini spet na svitlo pride, tode s spremenjenim imenam. Druga že po celi Europi znana in slovita jama je tri ali štiri sežnje više. Marsikteri popotnik in pisatelj jo je že v misel vzel, pa pred hvale vrednim popisam grofa Franc Hohenwarth-a nobeden

ni obširniši popisal. Nekdanji pisatelji Valvasor, Gruber in drugi so jo le nekoliko poznali, ker je je veči del še le v letu 1816, skoraj bi rekel, po primerleji najdene bilo. Takrat je namreč mladi nadvojvoda, pozneje miloserčni cesar Ferdinand jamo obiskal; in ko so napravljali, kar je treba bilo, jo krasno razsviliti, je tačasni kresijskih peneznik, gospod žlahtni Löwengreif, v sterimi steni, 14 sežnjev od tal staroznane jame luknjo najdel. Goreča radovednost ga je va-njo gnala s tremi Postojnčani, ki jih v pohvalo njih serčnosti z imenam povém: bili so namreč Franc Šebenik, Valentin Verne in Luka Čič. Ti serčni možje so kmalo vidili, de se tū jama, tako reči, še le začne. Prej je bila le do obširniga, 60 sežnjev dolziga, kakor nalaš umetno obokaniga prostora, ki ga „Dom“ imenujejo, kakšnih 160 sežnjev dolgosti znana. Tod teče Pivka po predoru, ki ji ga je narava skozi silno skalo napravila. Vèrh tega je bil znan še nek stransk, debelo četert ure dolg predal na severni strani, v katerim se po voski in nevarni stezi poleg brezna do nekoliko obširnišiga prostora pride. Tū se je najdlo mnogo znamenj in napisov, ki so bili že o začetku 13. stoletja v kapnike vrisani ali z ogljem načerkani. Cela dolgost nekdej znane jame je znesla nekoliko čez 200 sežnjev. Od leta 1816 pa se lahko tri cele ure po mnogoterih razdelih jame hodi, brez de bi se ji do konca prišlo.

V krasnim veličanskim prostoru, ki mu „Dom“ pravijo, je most čez Pivko, in potem se pride po 86 stopnicah poleg sterme stene na neko pot, ki se kmalo v dva rokava razkroji. Desni pelje v krasno Ferdinandovo jamo, ki je polna lepih bleščečih kapnikov tako mnogoverstne podobe, de človek žive domišljave lahko vidi kakor hoče. Levi rokav pa pelje nasevernozahodni strani, 175 sežnjev dalje k drugimu obširnimu prostoru, ki ga „Turnierplatz“ imenujejo. Še dalje proti severju, 521 sežnjev od uhoda je kapela s kapnikom, ki tako lepo zvoní, de bi človek menil, de je nalaš napravljen bronem zvon. Dalje, 689 sežnjev od uhoda v jamo je spet drugi obširni prostor, ki mu „Reitschule“ pravijo. — Prijatelj, ali se ti milo ne stori, slišati tudi tukaj le ptujih imén? Rajni Vodnik poje:

»Od pèrviga tukaj
Stanuje moj rod,
Če vé kdo za druj'ga,
Naj reče: od kod?«

In vender so nam še clo naše podzemeljske jame in luknje s ptujimi imeni napolnili, in nas še pisano gledajo, ako si prizadevamo, svoj mili materni jezik ogledati in izobraziti, desiravno se smémo ponosno med narzvestejši austrianske deržavljane šteti, cesar niso prazne besede, ampak žive skušnje poterdile, skozi in skozi resnične v tem, kar naš Koseski v slavoznani pesmi poje:

»Hrast se omaje in hrib, — zvestoba Slovincu ne gane!

Postojna ima pa še drug krasen čudež narave v gojzdu, eno uro od terga, namreč jamo sv. Majdalene, ki je gledé kapnikov in stebrov, ki seblešče ko biseri, še lepši kot una, o kateri sim ravno govoril. Pater Gruber jo močno povzdiguje in pravi, de človek lahko celi dan v nji zmudí, brez de bi mu moč bilo, vse na tanjko ogledati. Ta jama ima pa še to posebniga, de se v nji tiste nježne živalice najdejo, ki jim človeške ribice (Proteus anguinus) pravijo, in ki jih je mende Blumenbach prvi svetu naznanil, in kterih narave pri vsim Konfiljakovim (Configliacchi) popisu še zmiram dovolj ne poznamo.

Od Postojne gré Dunajska cesta med golimi, silno kamnitimi griči, ki popotnika žalostne pokvare gojzdov spomnijo. Na desni so kmalo nad Postojno visoke gore — Javornik, in dalje proti Reki snežnik (mons